

ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА
БІБЛІОТЕКА ДЛЯ ДІТЕЙ

Тернополю – 480 : Абетка Файного міста

Довідник

ТЕРНОПІЛЬ 2020

Тернополю – 480 : абетка Файного міста : довідник / Терноп. обл. б-ка для дітей, інформ.-бібліогр. від.; уклад. Г. В. Ракоча, М. Д. Колопенюк. – Тернопіль, 2020. – 38 с.

Довідник містить інформацію про найбільшу святиню Тернополя – Катедральний собор; найдавніший храм – Надставну церкву; засновника Тернополя – державного, політичного і військового діяча Польського королівства Яна Амора Тарновського; першого українця-бургомистра Володимира Лучаківського; діяльність молодіжної організації «Пласт»; прадавній символ міста – Старий замок; найстаріший мікрорайон міста «Дружбу»; головну магістраль – вулицю Руську та одну з найстаріших – Валову; загиблого на сході країни Народного Героя України Андрія Юркевича; видатних діячів культури, літератури і мистецтва: Ігоря Герету, Євгена Удіна, Бориса Щавурського, Василя Ярмуша тощо.

Абетка стане у пригоді всім, хто любить Тернопіль.

Матеріали підготували: Ракоча Г. В., Колопенюк М. Д.

Відповідальна за випуск: Новіцька Н. С.

.Комп'ютерний дизайн: Чайковський В. І.

Тернополю

Посеред терня в лиху годину,
В перервах бою, чужих навал
Далекий пращур, немов перлину,
Свій перший камінь в підмурок вклав.

І ти вознісся, мов гордий сокіл,
Всім супостатам наперекір,
Хоч не раз падав, горів на попіл,
Та знов воскреслий чаруєш зір.

І сниш над ставом в туманах сивих
І сняться дивні пророчі сни...
Стоїш в казкових нетканих ризах,
Частинко серця Галичини.

Стоїш, мов легінь у вишиванці,
Рожево й біло цвітуть сади.
Красень Тернопіль, ми твої бранці –
Діти й онуки Галичини.

Твоє коріння миють води,
Верхів'ям ти у небесах,
У світлі дні і дні негоди
У вічній праці і піснях.

Арсен Вікарук

Легенда про Тернопіль

По обидвох берегах річки Серету з сивої давнини проживали люди, бо притягувала їх сюди добра риба, водяна птиця та родюче чорне поле. На правому боці було Сопільче, а на лівому – Топільче. Називалось Топільче тому, що в ньому мешкали люди, що прийшли з полів.

– То з полів люди, тополяни, то ті з Топільча.

Ворожі навали, що проходили в тих краях, доценту спалили Топільче і Сопільче. Деякі часи тут ніхто не поселявся, і та місцевість заросла густим терном. І називали її Тернове поле.

Коли ж знову на Терновому полі почали поселятися люди, то назвали відновлену оселю Тернополем.

– А звідки ви йдете? – запитували.

– Та з Тернового поля, з Тернополя.

Тернопіль – одне з особливих і найцікавіших міст на заході України. Знаходячись у самісінькому центрі західного регіону, фаніне місто ввібрало неповторний колорит Галичини з австрійською архітектурою, красу Поділля та спокій Волині.

Історія його давня й трагічна. Рахунок віку ведуть з 1540 року, коли в літописах натрапили на першу згадку про Тернопіль. Місто пережило турецько-татарські навали, що хвилями наочувались на тутешні землі, пекло Першої та Другої світових воєн, бомбардування, коли по всьому місту вціліли лише 15 відсотків будівель, часи радянської перебудови. А у 2020-му місто відзначає своє 480-ліття.

Цікава історія пов'язана і з Тернопільським замком, який служив не тільки для оборони від турків і татар у XVI–XVII століттях, а й резиденцією місцевих правителів. Зараз це найстаріша будівля міста, під якою розташована ціла система підземель.

Тернопіль здавна був релігійним містом, оскільки тут проживали представники різних релігійних конфесій: поляки – римо-католики, українці – православні або греко-католики, євреї – іудеї та багато інших. Внаслідок цих обставин у місті збереглися старовинні релігійні архітектурні споруди, зокрема:

Архикатедральний собор Непорочного Зачаття Пресвятої Богородиці (давніше – Домініканський костел Пресвятої Діви Марії та монастир), який збудований у другій половині XVIII століття. У Катедрі можна піднятися на дзвіницю та побачити місто з висоти, а також відвідати підземні крипти, у яких скоро планують відкрити музей храмів міста.

Катедральний собор Різдва Христового, або церква Різдва Христового, яка є також однією з найдавніших культових споруд Тернополя. Збудована орієнтовно в кінці XVI–на початку XVII століть як частина міських оборонних споруд. За

легендою в ній молився Богдан Хмельницький. Зараз у храмі знаходяться багато старовинних ікон, зокрема, Чудотворна ікона Божої Матері, а також горельєф хресної дороги та скульптура Мадонни.

Церква Воздвиження Чесного Хреста (Воздвиженська або Надставна) – найдавніший храм Тернополя, пам'ятка архітектури національного значення, споруджений наприкінці XVI століття, що також була частиною міських оборонних споруд і знаходилась біля західної міської брами. Існує версія, що церква спочатку була частиною брами і вже пізніше стала власне храмом.

Проте Тернопіль цікавий не тільки храмами, а й своєю архітектурою з типовими вузькими вуличками і австрійськими будинками, що зберегли дух старовини, а також сучасними пам'ятниками цікавим особистостям, наприклад, відомій оперній співачці Соломії Крушельницькій, правителю Галицько-Волинського князівства Данилу Галицькому, літературним персонажам («12-й стілець», «Людина-невидимка» та ін.).

Драматичний та ляльковий театри, філармонія, низка арт-галерей – незважаючи на репутацію провінційного міста, Тернопіль здивує насиченим культурним життям. Будівля драматичного академічного театру ім. Т. Шевченка прикрашає головну площу міста. Фронтон його оздоблений вісьмома колонами та малими оздоблювальними барельєфними формами. За більш ніж 70 років існування на його сцені побувало чимало відомих митців. Під керівництвом нині покійного Михайла Форгеля тернопільський театр зазнав слави одного з найталановитіших в Україні. Нове покоління для театральної сцени готують музичне училище ім. Соломії Крушельницької та Тернопільський національний педагогічний університет

ім. В. Гнатюка. А «Тернопільські театральні вечори» – справжнє свято Мельпомени. Міжнародний театральний фестиваль щороку відкриває новий театральний сезон. На нього з'їжджаються близькі по духу театри України, Польщі, інших країн близького зарубіжжя.

Сцена Тернопільської обласної філармонії відома багатьом українським співакам. Заснована філармонія 1939 року. В її історії – виступи легендарної Соломії Крушельницької, тут колись читав свого «Мойсея» Іван Франко. А з 1903 року в будівлі філармонії діяло «Міщанське братство» – товариство, яке на початку ХХ ст. відіграло важливу роль в культурно-просвітницькому житті міста.

Окрім того, Тернопіль славиться ще й своєю багатою фестивально-ярмарковою традицією. В місті щорічно проходять найрізноманітніші фестивали, серед яких найбільший – міжнародний музичний фестиваль «Файне місто».

Тернопіль – це місто-парк. Так відгукуються про нього мандрівники і гості. Величезна кількість зелені й квітів з весни і до пізньої осені тішить мешканців. Особливо ж гарним і святковим є місто у травні, коли розцвітають каштани, яких дуже багато на тернопільських вулицях.

Ну, і звісно ж, окрасою нашого міста є Тернопільський став – велика штучна водойма, розташована практично в центрі міста. Біля водойми працюють два пляжі – Дальній пляж та пляж «Циганка», а також курсує декілька катерів. З 2017 року на ставі відкрили нову атракцію – найдовший в Україні береговий фонтан довжиною 300 метрів.

Місто Тернопіль уславилося своїм культурно-мистецьким життям. Перелік видатних діячів культури та мистецтва, що народились чи працювали тут, займає не одну сторінку. Це і видатна українська співачка Соломія Крушельницька, діяч освіти Йосиф Перль, видатний український поет, письменник,

публіцист, громадсько-політичний діяч Іван Франко, українські письменники Юліан Опільський, Василь Стефаник, Богдан Лепкий, літератори Павло Тичина, Максим Рильський, видатні діячі театрального мистецтва Микола Садовський, Наталя Ужвій, Лесь Курбас, Михайло Форгель, композитор, основоположник української класичної музики Микола Лисенко та багато інших. Тернопіль славиться і видатними вченими, які народились або працювали у місті. Вартують уваги і пам'яті імена Александра Брюкнера, Івана Пулюя, Івана Горбачевського, Степана Рудницького, Михайла Юрківа та інших.

З Тернополем тісно пов'язана плеяда політичних і громадських діячів минулого і сучасності, зокрема родина Барвінських, В'ячеслав Чорновіл, Роман Гром'як, Ігор Герета та багато інших патріотів краю та України.

Місто революційних традицій і одна зі столиць українського національного відродження напередодні здобуття незалежності сучасної України. Місто громадського активізму і волонтерських традицій. Місто технологій, яке в силі відродити свій виробничий креативний дух. Цікаво, що до 1944 року воно носило назву Тарнопіль.

Місто, що зведене на Сереті, передане нам у спадок як заповіт від нащадків топільчан. Ми всі – мешканці Тернополя, а тому повинні гідно продовжувати справи наших попередників, дбати про красу та чистоту Тернополя, зберігати та примножувати його природні й культурно-історичні цінності, сумлінно працювати, щоб бути повновладними господарями рідної землі.

Про Тернопіль написано безліч віршів, пісень, легенд, нарисів, видано багато книг, фотоальбомів тощо. А ми пропонуємо вашій увазі «Абетку Файного міста», приурочену його 480-літтю.

АЛЕЯ ЗІРОК в Тернополі відкрита 28 серпня 2011 року під час святкування Дня міста на вулиці Гетьмана Сагайдачного. Ідея створення належить тернопільському барду, поету,

громадському діячу Олександрові Смику. Зірки встановлюються вздовж приміщення Катедрального

собору у напрямку до Майдану Волі. Щороку на Алеї у бронзових зірках тернового цвіту з'являються нові імена видатних тернополян, які зробили вагомий внесок у розвиток Тернополя – митці, письменники, священники, лікарі, волонтери, науковці, будівельники, спортсмени, меценати. Виготовляють зірки для тернопільської Алеї у Львові за нашого

гіпсовою заготовкою земляка, скульптора Дмитра Пилип'яка. Всі імена, які з'являються на Алеї, були затверджені на сесії міськради за пропозиціями громадських організацій, творчих спілок та

депутатів. Нині пам'ятна Алея налічує 26 зірок: Ігоря Герети, Анатолія Горчинського, Бориса Демківа, Івана Марчука, Степана Галябарди, Михайла Форгеля, Василя Бурми, Лесі Романчук, Казимира Сікорського, Олени Підгрушної, Ігоря Пелиха, Волонтерську зірку, Зірку героїв АТО тощо.

Тернопільський міський палац культури «БЕРЕЗІЛЬ» ім. Леся Курбаса створений у 1977 році. Саме йому судилося стати головною сценою регіону, закладом першої категорії, місцем, де розвиваються таланти та реалізують себе у творчості жителі Тернопілля. Концертна зала «Березолу»

приймає наймасовіші, найочікуваніші та найважливіші мистецькі події. Це місце розвитку самодіяльної художньої творчості, проведення культурно-масових заходів: ярмарок, фестивалів, концертів, виставок, семінарів та конференцій. Місце надання послуг прокату музичної апаратури, інструментів та організації концертів. При палаці дванадцять колективів, в тому числі сім народних і три зразкових. Це танцювальні, вокальні, хоріві, вокально-інструментальні, театральні ансамблі, котрі тішать своїм мистецтвом вдячних глядачів. В «Березілі» відбуваються творчі зустрічі, заходи присвячені тематичні

працюють працюють сім народних і три зразкових. Це танцювальні, вокальні, хоріві, вокально-інструментальні, театральні ансамблі, котрі тішать своїм мистецтвом вдячних глядачів. В «Березілі» відбуваються творчі зустрічі, заходи визначним датам та особистостям, вечори, конкурси, гумористичні шоу, форуми. Сюди приїжджають зірки та колективи всеукраїнського масштабу – В. Крищенко, Джамала, Тіна Кароль, «Друга ріка», «Фристайл», «Дизель шоу», «Сухішвілі» та багато інших.

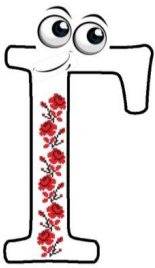
Серце Тернополя – **ВУЛИЦЯ ВАЛОВА** – одна з найдавніших вулиць нашого міста, нині пішохідна. Починається від вулиці Гетьмана Сагайдачного і закінчується на Дениса Січинського, через арку будинку № 19 виходить на Руську. Довжина вулиці – приблизно 200 метрів. Виникла вона на зламі XVIII і XIX століть, коли на місці розібрали давній вал, який оточував Тернопіль з 1540-х років. Укріплення розгорнули і засипали, але саме вони дали назву вулиці. У 2012 році вулицю відремонтували: реставрували фасади будинків, по-новому вклали старовинну бруківку, замінивши її подекуди сучасною, оновили каналізацію та встановили уздовж вулиці оригінальні наземні ліхтарі. Майже всі будинки Валової є пам'ятками архітектури місцевого значення. Цікаво, що на стіні будинку № 9 є загадкова аббревіатура TSD, яку досі так ніхто і не розшифрував. А ось іншу головоломку усе ж вдалося декодувати. На будинку № 4 є табличка з номером 243. Виявляється, це був телефонний номер підприємця Володимира Клебудзинського, який

виробляв і продавав кахлі. Окрім романтичних моментів є в історії вулиці і трагічні сторінки. У 1799 році австрійська влада спорудила на Валовій в'язницю. За призначенням ця споруда використовувалась усіма окупантами – Австрією, Росією, Німеччиною та СРСР.

Нині Валова – самобутня пішохідна вуличка в історичному центрі Тернополя, де багато кав'ярень та крамничок. А ще її облюбували місцеві художники, які виставляють там на продаж свої картини. Тому це місце ще називають тернопільським Монматром.

Польщею,

Перший трьохсторонній **ГОДИННИК** у Тернополі на високому чавунному стовпі встановлений влітку 1896 року. Його придбало «Товариство прикрашування міста» за сприяння першого бургомистра-українця Володимира Лучаківського. Після німецько-радянської

війни годинник з трьома циферблатами був зруйнований радянською владою. «Відновити старий годинник – це була одна з моїх мрій. Я дуже хотів, щоб в Тернополі відродився один з улюблених атрибутів міста, який символізував собою період Австро-Угорщини. Але для нас, тернополян, найважливіше, щоб годинник відмірював мирні хвилини, години, дні, роки. Щоб він був свідком розвитку міста і країни», – каже міський голова Сергій

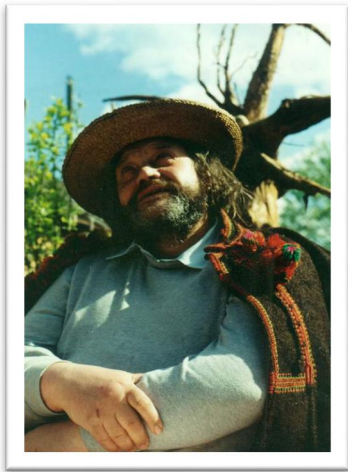
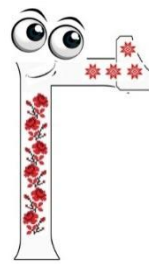
Надал. Копію тернопільського трьохстороннього годинника о 15 годині 28 вересня 2014 року відновили. Зі слів львівського майстра Олексія Бурнаєва: «...годинник справно йтиме і в дощ, і в сніг, і в будь-яку іншу погоду, і показуватиме завдяки складному обладнанню точний час». Механізм унікальний, адже він другий у світі трьохсторонній, тож фахівці внесли його до «Спадщини світового годинникарства», куди як правило потрапляють найоригінальніші витвори годинникового мистецтва.

Розташований він у сквері ім. Тараса Шевченка на одноіменному бульварі. Навколо годинника встановили лавочки та урни для сміття, схожі за стилістикою з годинником. Місце навколо годинника встелили старовинною бруківкою. Тепер це улюблене місце зустрічі тернополян. А світлина скверу ім. Т. Шевченка з виглядом на годинник визнана найкращою в Тернопільській області у конкурсі «Вікі любить Землю» 2015 року.

ГЕРЕТА ІГОР ПЕТРОВИЧ (25. 09. 1938 –

5. 06. 2002) – мистецтвознавець, археолог, поет, історик, громадський діяч. Член Спілки художників та заслужений діяч мистецтв України. Духовний символ Тернопілля народився в с. Скоморохи Тернопільського району, 39 років

пропрацював в обласному краєзнавчому музеї. Ініціював створення меморіальних музеїв С. Крушельницької, Леся Курбаса, картинної галереї в Тернополі (нині – художній музей). Під його керівництвом розпочато 20 та відкрито понад 100 пам'яток археології, у тому числі могильник черняхівської культури III–IV століть у с. Чернелеві-Руському. Співавтор трьох академічних монографій про археологічні пам'ятки Прикарпаття

та Волині. Автор і співавтор більше 20 історичних, науково-популярних та художніх книг, нарисів про «Теребовлю» (1971), «Бережани» (1979), «Чортків» (1985), про художників І. Хворостецького, І. Марчука, Я. Омеляна. І. Герета опублікував більше 120 статей в енциклопедіях, збірках та журналах України й зарубіжжя, відредагував понад 20 видань Інституту національного відродження України. Видав збірку власної поезії і прози «Скибка неба» (1997). У 2011 році у Тернополі на Алеї зірок відкрили пам'ятний знак Ігоря Герети; у 2015 році – меморіальну дошку на фасаді Тернопільської обласної школи мистецтв, яка носить його ім'я, а на вулиці Валувій постав унікальний пам'ятник Лицарю духу.

«ДРУЖБА» – один із найстаріших мікрорайонів Тернополя, розташований на правому березі річки Серет і Тернопільського ставу у західній частині міста. Транспортне сполучення з центром здійснюється всього через два мости: між вулицею Мазепи і

Руською та на Об'їзній. «Загребелля» – давня історична назва, що з'явилася у 50-х роках XVI ст. , коли власник Тернополя Ян Амор Тарновський побудував у місті на березі ставу замок і спорудив греблю. У польській історіографії це поселення йменувалося «Zagrobła» чи

«Zagrobela», яке у 1925 році було приєднане до Тернополя, а топонім «Загребелля» зберігся в назві однойменного ландшафтного парку «Загребелля». У мікрорайон «Дружба» територію перейменовували у радянські часи. Під час Першої та Другої світових воєн «Дружба» зазнала значних руйнувань, 85% будівель лежали в руїнах. Активна відбудова

житлового масиву почалася в 50-х роках XX століття. Тут працюють два університети: економічний та педагогічний, саме тут розміщений палац культури «Березіль» тощо. У роки незалежності мікрорайон інтенсивно розбудовується у західному та південному напрямках. В

майбутньому міська влада планує створити тут новий мікрорайон з розвиненою інфраструктурою.

Тернопіль – одне з перших міст України, де перейшли на європейську практику надання транспортних послуг. Ця практика місцевих перевезень довела свою ефективність у країнах ЄС,

в тому числі у наших сусідів – Польщі, Угорщині, Чехії. Така система викоринює незаконні махінації перевізників і дає можливість пасажиром платити менше. Ця новація відповідає вимогам часу як в економічній, так і в соціальній та суспільній площинах і працює на користь громади. Мерія міста на чолі зі Сергієм Надалом розсудливо й завчасно підійшла до впровадження електронної оплати за проїзд, і в цьому процесі постійно зважувала на думку тернополян, враховувала їхні побажання.

ЕЛЕКТРОННИЙ КВИТОК впроваджено

як «Соціальну карту тернополянина» («Файну карту»),

який окрім безпосередньої економії на оплаті за проїзд, має

й інші додаткові переваги для її власника, зокрема передбачені знижки на товари та послуги. Містяни вже оцінили вигоду «Карти тернополянина» та навчилися нею користуватися, а водії адаптувалися і тепер працюють за новими чесними правилами європейського зразка.

для її власника, на товари

У Тернополі, поблизу озера в парку ім. Тараса Шевченка, розташований міні-аналог відомої паризької пам'ятки – Єлисейські поля. Головний проспект столиці Франції простягається майже на 2 кілометри.

Творіння місцевої молоді – **ЄЛИСЕЙСЬКІ ПОЛЯ**

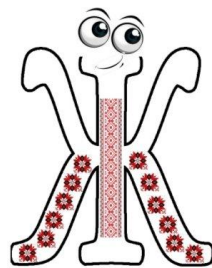
Тернополя, як і саме місто – компактні та затишні. На відміну від паризького оригіналу, в Тернополі – це дві порослі травною тераси, що спускаються від заднього фасаду готелю «Тернопіль» до набережної ставу, а також прилегла до них

паркова алея. Однак навколишні краєвиди тут справді унікальні. А відколи на одній із терас поставили величезні букви з традиційним сердечком – освідчення Тернополю у любові, місце відразу стало ще й однією з найпопулярніших фотолокацій. Широка алея, що пронизує Єлисейські поля, тягнеться пагорбами вздовж ставу. По боках – безліч лавочок, із яких відкривається неймовірний краєвид на Острів Закоханих та водну блакить. Тут можна добре провести час,

влаштувавши пікнік, пограти в бадмінтон чи покидати фрізбі – локація дозволяє, тож заняття обирайте самі. Одним словом, Єлисейські поля Тернополя – ідеальне місце для прогулянки, побачення, пікніку і споглядання заходу сонця на схилах Тернопільського ставу.

«ЖУРАВЛИНА» КНИГА» – словник імен тернопільської української західної діаспори. Це перша спроба в Україні подати систематизовану інформацію про наших земляків-українців, які примножили славу України за її межами, показати життєвий та творчий шлях і заслуги визначних осіб, які народились на Тернопільщині, але через певні обставини змушені були виїхати за кордон. Прокомуністичні ідеологи доводили, що українці за кордоном не варті нашої уваги, про емігрантів не згадували, а якщо і згадували, то з ярликами «зрадник», «шпигун», «український буржуазний націоналіст». Тепер ми відкриваємо все нові і нові імена українців, котрі за межами рідної землі, на чужині заслужили повагу як політичні, громадські, релігійні, освітні діячі, письменники, мистці, науковці, невтомні ратаї інших нив суспільного прогресу. Одні з них і сьогодні продовжують примножувати свій внесок у

скарбницю людства, інші ж уже назавжди відійшли в далекі засвіти. Над виданням працювали Богдан та Христина Мельничуки (Ч. 1 – 1999; Ч. 2 – 2001), Богдан Хаварівський та Віктор Уніят (Ч. 3; 2012). На основі матеріалів Державного архіву Тернопільської області видали «Журавлину» книгу у трьох частинах. Ці книги стануть у пригоді науковцям, учителям, студентам, усім, хто не байдужий до історії рідного краю.

Прадавній символ нашого міста, наш незнищений **СТАРИЙ ЗАМОК** добре відомий переважній більшості тернополян, адже зображений на гербі міста. Історія Тернопільського замку офіційно розпочинається з 15 квітня 1540 року. У цей день король Сигізмунд I Старий надав великому коронному Гетьманові Речі Посполитої Янові Тарновському привілей на зведення укріплень в урочищі Топільче. Будівельні роботи розпочалися одразу ж після отримання цього королівського дозволу. Головну споруду – палац у ренесансному стилі – зводили з пісковику і цегли у доволі похилій місцині, тому вона вийшла різноповерховою: з боку міста будівля мала два поверхи, а від ставу – три і ще два рівні заглиблених казематів. Потрапити всередину твердині можна було лише через підйомний міст і ворота під двоповерховою вежею, де чергувала сторожа. Оборонні рубежі замку з трьох боків захищали став і болота. Із четвертого боку цитадель оточували сухий рів та підмурований із внутрішнього боку земляний вал із дубовим частоколом на вершині. Світові війни XX століття не обійшли стороною Тернопільський замок – в 1917 році він був спалений під час відступу російського війська, а в 1944-ому – п'ятитижнева оборона німецького гарнізону, що вибрав твердиню у якості основного плацдарму для своєї дислокації, завдали величезного збитку його спорудам. На початку 50-х років замок був відновлений, зараз в ньому знаходиться ДЮСШ олімпійського резерву з греко-римської боротьби. Сьогодні планується відновлення інтер'єру замку і розміщення в ньому: художнього музею, картинної галереї, музею міста, виставки робіт Івана Марчука та залу для урочистих подій.

Тернопільський

МЕМОРІАЛЬНИЙ МУЗЕЙ ПОЛІТИЧНИХ В'ЯЗНІВ

вважається найбільшим в Україні. Його відкрито 14 жовтня 1996 року. Ідея створення музею належить краєзнавцю, археологу Ігорю Гереті. Матеріали фонду та експозиція музею розміщені у 28 колишніх камерах слідчого ізолятора. Вони передають історію національно-визвольної боротьби на теренах Тернопільщини. Відділ «Репресії 1939–1941 років»,

розташований у приміщенні камери, де збереглися автентичні двері тих часів.

Цікавими є матеріали, які висвітлюють період утворення та діяльності ОУН-УПА на території нашого краю, та відділ «шістдесятники», який розповідає про репресованих патріотів України, зокрема

В. Чорновола та Л. Костенко. Не може не

вражати в експозиції музею макет концтаборів, одяг та предмети побуту політв'язнів та меморіальна кімната С. Бандери з посмертною маскою. А приміщення карцерів та камера смертників справляють шокуючі враження. Предметом особливої гордості музею є розріз в натуральну величину великої криївки та колекція макетів повстанських криївок з інтер'єром, в тому числі і макет криївки Р. Шухевича в с. Августівка на

Окремий відділ музею присвячений репресованим священникам греко-католицької церкви зі стендом про Й. Сліпого. Камери колишнього слідчого ізолятора відвідують не лише тернополяни – сюди приїжджають з усіх куточків України, ближнього і дальшого закордоння.

Тернопільщині.

Мистецький фестиваль постмодернової літератури

ФЕСТИВАЛЬ «І» – триденний мистецький захід,

який проводиться у Тернополі щовесни і має на меті популяризувати і розвивати сучасні мистецтво та культуру в Україні. Виник як літературно-мистецький захід у 2013 році. Ідея належала Василю Томчишину та Ігорю Білику – студентам із ТНЕУ. На фестивалі передбачені презентації книг, лекторії, незвичні літературні тандеми, поетичні читання, виступи вітчизняних та іноземних музичних гуртів, оригінальні виставки, мистецькі дискусії, книжкові ярмарки та безліч перформансів. Свій внесок в розвиток даного заходу

уже зробили багато українських письменників та музикантів, митці з понад 12 країн світу та відвідувачі з усіх куточків України, Білорусі, Польщі, Молдови, Швеції, Грузії та інших країн.

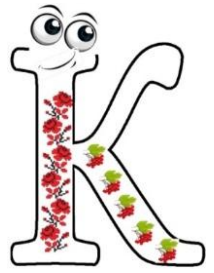
В 2016 році відбулося більше подій: в Тернопільському

драмтеатрі, книгарні «Є», українському домі «Перемога», мистецьких закладах – галереях «Бункермуз» та «Коза», кав'ярні-ресторації «Scogini». Літературну сцену представляли: Сергій Жадан, Юрко Іздрик, Дмитро Лазуткін, Олександр Ірванець, Іван Малкович та багато інших. У 2019 році на

50

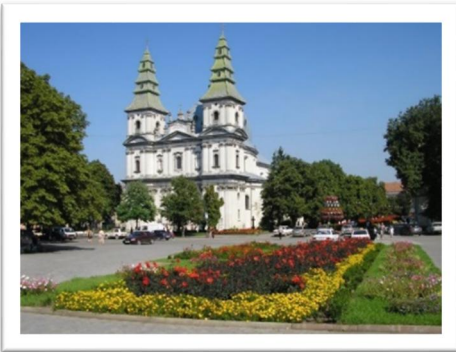
фестивалі презентували фото-виставку художника Івана Марчука. Захід тоді відвідали 1,5 тисячі гостей. Саме тому мистецький фестиваль «І» зумів зайняти чільне місце серед культурних подій національного масштабу та вважається одним із найпомітніших.

КАТЕДРАЛЬНИЙ СОБОР

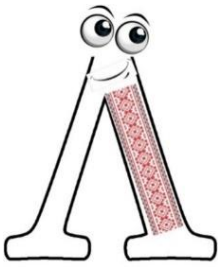
Тернополя, або Собор Непорочного Зачаття Пресвятої Богородиці – Собор Тернопільсько-Зборівської архієпархії Української греко-католицької церкви. Названий на честь Непорочного Зачаття Діви Марії.

Збудований у 1749–1779 роках на замовлення і фундацію гетьмана Юзефа Потоцького як Церква святого Вінсента при монастирі ордену домініканців. Автором проєкту вважають Августа Мощинського. Розпис інтер'єру здійснив Станіслав Строїнський. Храм є однією з кращих пам'яток пізнього східноєвропейського відродження. Побудований з тесаного каменю у стилі бароко, оздоблений різьбою та кам'яними скульптурами. У 1820–1848 роках належав єзуїтам. Церква зазнала значної шкоди під час «визвольного походу»

Червоної Армії у 1939 році. Тоді вона горіла, розплавилися прикраси із золота і срібла. Під час штурму Тернополя у березні 1944 року храм знову зазнав руйнувань – його штурмували сім днів. Відбудований 1957 року. У 1978–1989 роках – галерея. У 1989 році переданий Українській

греко-католицькій церкві, отримав статус собору. Пам'ятка національного значення Тернопільської області є місцем постійного паломництва вірних, адже тут знаходяться мощі Святого Миколая Мирлікійського, священномученика Йосафата (Кунцевича), блаженного священномученика Миколая (Чарнецького), святого Юди Тадея та камінь зі святої землі. Святиня мала непросту історію, проте двічі зруйнований храм вистояв і став гордістю міста. Катедральний собор сьогодні є архітектурною окрасою Тернополя і однією з найбільших його святинь.

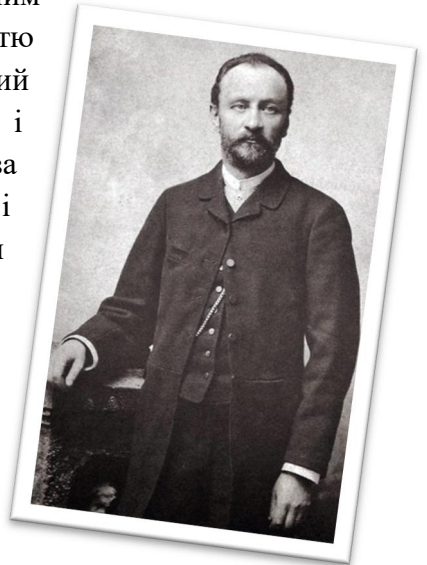

На зламі двох, до краю напружених, століть – XIX і XX – у Тернополі першим бургомістром-українцем став **ВОЛОДИМИР ЛУЧАКІВСЬКИЙ**, громадський діяч, відомий адвокат, письменник і перекладач. Навіть гоноровий

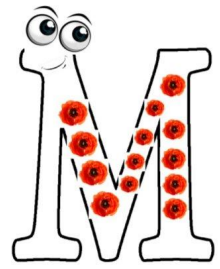
Львів не міг похвалитись очільником-українцем за

походженням, причому обраним поляками і євреями – більшістю тодішньої громади міста. Новий посадник на той час провінційного і доволі відсталого Тернополя взявся за головне: електрифікацію і телефонізацію міста, спорудження водогону і каналізаційних мереж, будівництво доріг, залізничних колій, мостів, навчальних закладів та шпиталів. Поряд із щоденною адміністративною працею, просвітницькою роботою, активно займався літературною творчістю, переважно

ночами писав поезії, оповідання, гуморески. Для аматорського театру «Руська бесіда» перекладав п'єси, також переклав «Карний закон» та видав друком «Причинок до етнографії галицького Поділля». Це був воістину великий трудівник і патріот міста, всі сили віддавав розвитку Тернополя і для блага тернополян. Він був взірцем безкорисливого служіння громаді. Але за таке напружене життя розплачувався здоров'ям. Тому й лише сім років пощастило бути очільником міста – з 1896 по 1903 рік.

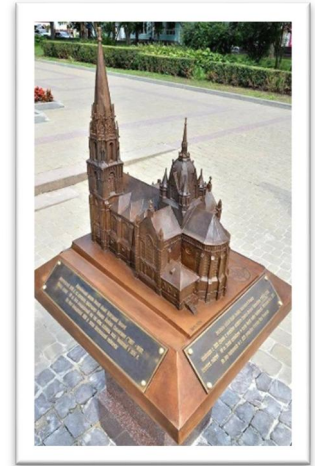

«Наше місто, засноване ще у 1540 році, здавна було культурним, релігійним центром Галичини, про що свідчили архітектурні, сакральні, історичні пам'ятки. На жаль, не всі вони збереглися до нашого часу. Тому започатковано туристично-просвітницький проєкт «Бронзовий Тернопіль», покликаний повернути місту його історію через облаштовані в різних куточках обласного центру

МІНІАТЮРНІ

ІНСТАЛЯЦІЇ, що увібрали в себе знакові місця та пам'ятки міста. Нині вони вже стали улюбленими локаціями для селфі місцевих жителів і туристів», – зазначив один з ініціаторів проєкту, заступник міського голови Леонід Бицюра. Зараз на вулицях міста можна побачити макети пам'яток довоєнного міста – Парафіяльний костел, будівлю Катедрального собору,

середмістя, будівлю першої української гімназії, бронзовий макет композиції з синагогою, яка повністю була зруйнована під час Другої світової війни, а також обриси своєрідної історичної візитівки міста – площу Ринок. Тернопіль як місто-мініатюра в бронзі – єдиний такий макет в Україні, стверджують ініціатори проєкту «Макет центральної частини міста Тернополя початку ХХ століття». У Європі таких витворів є декілька, зокрема, в бронзовій мініатюрі представлені

Мюнхен, Гамбург та Варшава. За словами скульптора проєкту, тернопільського художника Дмитра Мулярчука, у найближчій перспективі ініціативна група планує облаштувати в Тернополі бронзові макети міської ратуші, костелу єзуїтів та залізничного вокзалу.

На пагорбі над міським ставом, немов споконвічний сторож-хранитель, стоїть невисока оборонного типу церква, яку в народі називають **НАДСТАВНОЮ**, а офіційно – Воздвиження Чесного Хреста (Хрестовоздвиженська). Більшість архівістів, істориків та краєзнавців переконані, що це – найдревніший храм Тернополя, здавна оповитий легендами. Перші історичні відомості про храм знаходимо в грамоті князя Костянтина Острозького від 1570 року. Перебудована у кінці XVI ст. церква набула ренесансного стилю. У 1679 році за фундацією князя Острозького добудовано передню вежу, що стала одночасно й дзвіницею. Протягом своєї давньої історії Надставна церква часто зазнавала руйнувань, але найбільшим воно було під час Другої світової війни. Часткова реставрація 1954 року не врятувала храм від знищення. Назавжди було втрачено дзвіницю, цінний іконостас, рідкісні розписи. І лише напередодні проголошення Незалежності України почалися відновлювальні роботи. Найбільше прислужилися відродженню церкви талановитий різьбяр із Львівщини Петро Балушак, котрий реставрував іконостас, а також відомі тернопільські митці Богдан Ткачик, Ігор Зілінко, Володимир Лупійчук, які зробили складні розписи не лише на іконостасі, стінах, а й на церковній стелі, заслуживши глибоку вдячність тернополян. Зараз храм належить православної церкви України (ПЦУ).

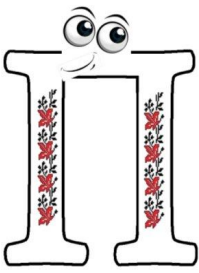
Перлиною міста вважають жителі та гості Тернопільський став. А **ОСТРІВ ЗАКОХАНИХ** на ньому – як осередок любові, – пише газета «Свобода». Тернополянам є чим пишатися, в ТОП–10 найбільш романтичних місць нашої країни наш Острівок посів першу сходинку рейтингу, який був

складений напередодні Дня святого Валентина журналістами телеканалу «1+1». Створений він під час відновлення ставу після Другої світової війни. Дістатись до нього можна човном, або по місточку. А взимку, коли Тернопільський став замерзає, можна здійснити незабутню прогулянку до Острова просто по

кризі, після чого трішки відпочити у витончій «Альтанці поцілунків», яка вже кілька десятків років є свідком любовних зізнань та романтичних побачень тернополян і гостей міста. За понад півстоліття це особливе місце обросло легендами. Серед містян існує традиція – якщо закохана пара вдивляється в дзеркальну гладь озера, то у віддзеркаленні може побачити своє спільне майбутнє. Острів Закоханих – найромантичніша локація файного міста. Сюди приходять закохані пари, щоб зізнатись у своїх почуттях, саме тут роблять пропозиції руки і серця. Приваблює Острів Закоханих і тих, хто шукає кохання, вірить у нього, прагне налагодити чи відновити стосунки, знайти свою долю.

У 1912 році при Тернопільській гімназії Василь Безкоровайний та Іван Галушчинський заснували осередок першої молодіжної організації новітнього часу – «ПЛАСТУ». Першого ж року в Тернополі було 150 пластунів, а наступного – 120. До пластової праці долучився і Петро Франко, син відомого письменника. Після Першої світової війни пластуни

Тернопільщини – учасники Легіону УСС і Визвольних змагань в ОУН і УПА, чимало з них загинули за волю України. Значна частина пластунів воювала в УГА. Пластуни з Тернопільської гімназії належали до студентської сотні під проводом професора І. Галушчинського. Діяльність Пласту має національне спрямування: опіка над цвинтарями УСС і УГА, впорядкування стрілецьких могил на Микулинецькому цвинтарі в Тернополі та облаштування кургану на горі Лисоня побіля Бережан.

Пластуни

брали активну участь у визвольній боротьбі проти польських окупантів. Під час Другої світової війни Пласт діяв під виглядом виховних спільнот української молоді, багато дорослих членів зголосилися до дивізії «Галичина». У Тернополі виходив пластовий часопис «Цвіт України» та «Полум'я». Нині Українська скаутська

організація станиці Тернопіль налічує 9 куренів юнацтва і 2 гнізда новацтва. Щороку пластуни організують біля ста різних заходів, долучаються до покращення екологічної ситуації в місті. Зокрема вони організували екологічну акцію #чисТЕ, під час якої зібрали більше сотні пакетів сміття.

Не від вдячності «братам-росіянам», а від старовинної самоназви українців «русини» отримала назву основна тепер **вулиця** нашого міста – **РУСЬКА**, яка є однією з найінтенсивніших магістралей Тернополя. У XVI ст. територія сучасної Руської була околицею міста, через неї пролягав торговий шлях зі Львова до Кам'янка-Подільського. Частина сучасної Руської в давнину була вулицею Ринок. Вона починалася від сучасного Старого Ринку і до Вальної. На головній торговій артерії завжди містилося найбільше крамниць, складів, різних контор і майстерень. Тут височіли два

головних християнських храми, розташовувалися найбільші гуртовні продовольчих та промислових товарів, книгарня, молочарня, шинки, кав'ярні і пив'ярні. Славилася Руська ресторанами, кімнатами-покоюми для сніданків, аптеками. Стародавня

вулиця Руська

була дуже щільно забудована із вузькою дорогою, яку оточували триповерхові будівлі із тесаного каменю з балконами. Давню забудову вулиці знищили під час боїв за Тернопіль у 1944 році. У післявоєнний період Руську першою почали відновлювати, забудувавши її 4–5 поверховими спорудами із сірого доброводівського каменю-черепашнику з незручним плануванням –

так звані «хрущовки», в яких тернополяни мешкають і сьогодні. Нині на вулиці з'явилося багато нових магазинів, банків, комерційних офісів тощо. Руська швидко змінюється, стає кращою та сучасною.

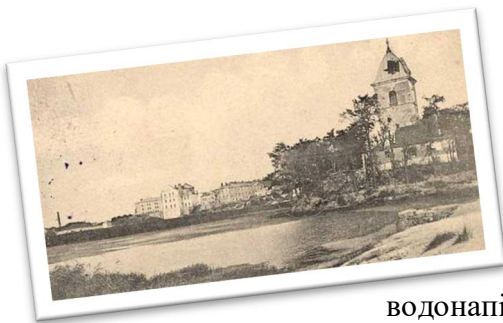

СТАВ У ТЕРНОПОЛІ є окрасою і

своєрідною візитівкою обласного центру. Це велика штучна водойма площею 300 гектарів, утворена в заплаві річки Серет, вважається ровесником самого Тернополя, оскільки вона була створена ще в середині XVI ст. засновником міста – Яном Амором Гарновським. Довжина берегової лінії майже 7 км.

Озеро дало місту надійний захист від нападів турків і татар, а на березі водойми був зведений Тернопільський замок. Вже в XVII ст. на ставі працювало 4 прибуткових млини. У водоймі розводили рибу, яку продавали мешканцям міста та експортували на ринки Кракова,

Варшави та Праги. Однак з роками став почав замулюватися. А під час Другої світової війни залишки водойми були остаточно знищені. І лише у 1956 році Тернопільський став відновили, збудували греблю,

водонапірну станцію та облаштували

Острів Закоханих. «Тернопільське море» стало настільки повноводним, що по ньому мали можливість пропливати яхти та невеликі теплоходи. Тоді з'явилося багато атракціонів: гідропарк, фонтан, пляж. Продовжувалося облаштування благоустрою території довкола ставу, зокрема нижче від греблі створили гідропарк «Топільче», а біля лісу – готель. У рамках міської програми

комплексного очищення ставу в серпні 2017 року встановили найдовший в Україні (300 м.) береговий аераційний фонтан. Нині Тернопільський став вважається справжньою гордістю міста і належить до пам'яток природи України, є улюбленим місцем відпочинку для тернополян і численних туристів.

На своєму віку Тернопіль мав понад 10 власників, в тому числі королівської крові: Замойські, Собеські, Потоцькі... Однак саме «Іванко з Тарнова» – **ЯН АМОР ТАРНОВСЬКИЙ** (1488–1561) – військовий діяч Польського королівства, представник шляхетського роду

Тарновських Гербу Леліва зумів закласти основи економічної свободи та розвитку, неповторного архітектурного стилю та унікальності міста. У 1540 році польський король Сігізмунд видав Яну Тарновському грамоту на будівництво замку та володіння землею на березі Серету в місцевості Сопільче (Топільче). Фортеця, що будувалася впродовж восьми років, обороняла південно-східні кордони Речі Посполитої від татар. Власник Тернополя був добрим господарем і мудрим урядовцем, сприяв розвитку ремісництва та торгівлі. Після отримання містом

Магдебурзького права видав грамоту, яка окреслювала права і обов'язки мешканців Тернополя. Фундатор тернопільської фортеці був меценатом, колекціонером мистецьких творів, товаришував з видатними поетами, філософами та музикантами. Тернополяни гідно пошанували великого гетьмана коронного, створивши крафтову пивоварню «Ян Тарновський» та сімейний ресторан «Ян Амор» від сім'ї ресторанів «Файного міста».

Його енергії позаздрять молоді. Художник **ЄВГЕН УДІН** веде насичене громадське життя. Він доцент кафедри образотворчого мистецтва, викладач художньої графіки та технологій друкарства у ТНПУ ім. В. Гнатюка. Присвятивши багато часу творчості, художник прагне залучити до прекрасного та вічного мистецтва якомога більше людей. Адже вважає свій талант даром Божим. Народився митець у м. Донецьк 11 квітня 1937 року. Закінчивши у Чернівцях середню школу і відслуживши в армії, у 1961 році вступив до Львівського державного поліграфічного інституту ім. І. Федорова (нині – Українська академія друкарства) на спеціальність «Книжкова графіка». Свою пристрасть до подорожей тернопільський художник зображує на малюнках та у власних статтях, тож на його картинах – географія його подорожей. У творчому доробку Є. Удіна понад 10 серій графічних робіт, багато чисельні ілюстрації до книжок (майже 400), акварелі, живописні полотна, а також екслібриси, листівки та медалі. У кожній серії своїх робіт митець прагне показати розмаїття технік, серед яких: монотипія, гратографія, автолітографія. Він однаково добре володіє олівцем, маркером, пером, вугіллям, тростяною паличкою, пензлем чи мастихіном. Із 1961 року Євген Удін живе і творить у Тернополі. І рідному місту художник присвятив дуже багато робіт. А у 2017 році заслужений художник України та член Співки журналістів України відзначив свій 80-річний ювілей та 60-річчя творчості.

ФЕСТИВАЛІ – це незабутня та атмосферна

розвага для молоді. Де ж як не на фестивалі можна сповна зануритися в атмосферу свята та провести час максимально цікаво та драйвово. Тернопіль можна сміло назвати містом фестивалів, адже щороку тут проходять десятки різних музичних та культурно-мистецьких фестів, які збирають сотні учасників і тисячі гостей. Серед них: фестиваль-конкурс козацької пісні «Байда», «Бібліюфест», гастрономічний фестиваль «Галицька дефіляда», фестиваль експериментальної музики та сучасного мистецтва «Гамселить», Всеукраїнський книжковий фестиваль української книжки «Джура-Фест», мистецький фестиваль постмодернової літератури «І»,

фестиваль дитячого кіно «Кінохвиля», фестиваль гончарів «Не святі горшки ліплять», міський фестиваль дітей з особливими потребами «Повір у себе», гастрономічний фестиваль «Тернопільська

брама», «Короп-фест», фестиваль молоді режисури «Тернопільські театральні вечори. Дебют», міський фестиваль вертепів «Українське Різдво», наймасштабніший музичний фестиваль «Файне місто», перший в Україні «Фестиваль ляльок», міський великодній фестиваль «Яйце-райце», фестиваль духовної пісні «Я там, де є благословення». Фестивалі у Тернополі на всі смаки – від гастрономічних до високоінтелектуальних. Свята душі і тіла. Кожен із них можна критикувати чи хвалити, шукати в них недоліки і удосконалювати. Проте кожен із них має своїх шанувальників, завдяки яким ці фестивалі існують.

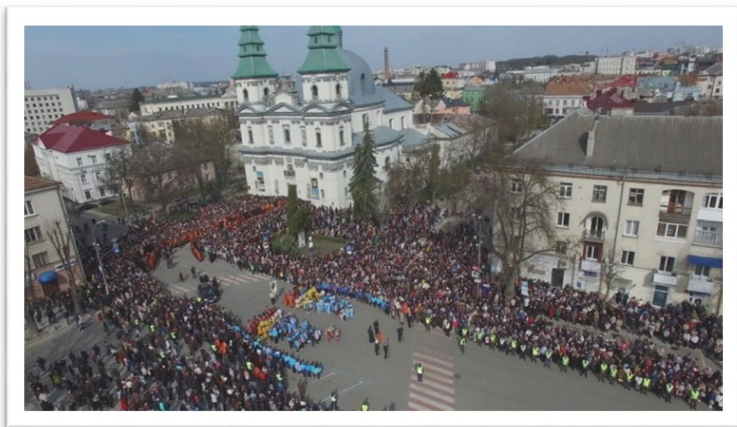

ХРЕСНУ ДОРОГУ вважають одним із захоплюючих масових дійств у Тернополі. Це традиційна молитовна хода, яку щороку організовує Тернопільсько-Зборівська єпархія Української греко-католицької церкви в час Великого посту. Очолує Хресну ходу Архієпископ і Митрополит

Тернопільсько-Зборівської єпархії УГКЦ кир Василій Семенюк. Маршрут Хресної дороги пролягає від Катедрального собору до Театрального майдану та вулицею Листопадовою віряни повертаються до храму. Священнослужителі УГКЦ запрошують до спільної молитви

усіх християн, незалежно від конфесії. У спільних молитвах і духовних роздумах, почергово несучи великий важкий 80-кілограмовий хрест, люди відтворюють останній шлях Ісуса Христа, дорогу, яку він пройшов на Голгофу. У католицькій церкві вона матеріально символізується у вигляді 14-ти стацій того трагічного ходу. Звичай влаштування Хресного ходу виник десь у XV ст. серед францисканців і ввійшов у загальний вжиток католицької церкви, коли папи дозволили влаштуувати Хресну ходу всім церквам.

«ЦИГАНКОЮ» називають пляж та частину набережної під пагорбом, де здавна любили відпочивати тернополяни у теплу пору року. Скорочено від назви Циганської гори – пагорбу біля східного берега тернопільського ставу у мікрорайоні «Новий світ». Колись давно там часто таборували цигани. У 2016-му зону капітально реконструювали.

Концепцію реконструкції розробили молоді архітектори громадської ініціативи міста «URBAN.te». На оновленій «Циганці» з'явилися амфітеатр, пішохідний фонтан, дитячий майданчик, атракціони, скейт-парк, велосипедні доріжки, кафе, душові, туалети, а сам пляж став

комфортним і набув сучасного європейського вигляду. Нещодавно тернопільський пляж «Циганка» отримав гран-прі престижного архітектурного конкурсу – Конкурсу Української Урбаністики – та перше місце у номінації «Ландшафтна архітектура та планування» серед 400 проєктів. Сьогодні – це одна з головних візитівок Файного. «Циганку» часто порівнюють із популярним на весь світ узбережжям міста Маямі у США. Тут такі ж неймовірні заходи сонця, красиві пейзажі і сучасна інфраструктура. «Циганка» – це свідчення для мене, що в Тернополі є люди, яких цікавить сучасна культура, та які вміють втілити проєкти громадського простору згідно європейських практик». Ці слова належать головному архітектору проєктів КП «Агенція просторового розвитку» з Вінниці Олександр Коротких.

Уже декілька років поспіль у Тернополі склалася добра традиція проводити на ставі **ЧЕМПІОНАТИ СВІТУ З ВОДНО-МОТОРНОГО СПОРТУ**.

З метою гарантування безпеки під час змагань, на засіданні виконкому Тернопільської міської ради затверджується план-схема проведення етапів чемпіонатів. Тернопіль визнано господарем проведення Чемпіонатів світу з веслування на байдарках та каное у 2020 та 2022 роках. Новозбудована «Водна арена «Тернопіль», яка необхідна для змагань, – об'єкт насправді європейського рівня та відповідає усім міжнародним стандартам. Вона стане

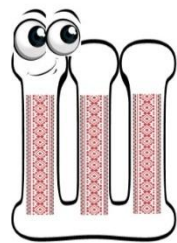

туристичною родзинкою та спортивною візитівкою не лише Тернополя, а й всієї України. Так у серпні 2011 року на тернопільському ставі відбувся чемпіонат Європи з водно-моторного спорту, в якому взяло участь 63 спортсмени з 8 країн Європи. У 2012-му тут відбувся чемпіонат світу у класах JT250, F500, RN2000 і T550 (64 спортсмени з 13 країн). У 2017-му – була вперше

проведена першість Європи з аквабайку (фрістайл). І у 2018-му – знову чемпіонат світу, який вперше в історії Національної федерації з водно-моторного спорту проведено в одному місті одразу в трьох етапах у класах F125, F250 та F500.

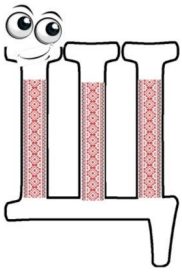
Компанія «ШРЕДЕР» – завод повного технологічного циклу, розташований в Тернополі – працює на світлотехнічному ринку України з серпня 1990 року. Бренд Шредер є світовим лідером в галузі зовнішнього освітлення та присутній у 45 країнах на п'яти континентах. Підприємство

виготовляє світильники крупносерійними партіями за технологією конвеєрної зборки, залучаючи до цього висококваліфікованих і досвідчених операторів-складальників та ІТР. За роки роботи в Україні компанією встановлено понад 500 тисяч високоефективних світильників для освітлення вулиць, автомагістралей, парків тощо.

Завод активно експортує свою продукцію в країни ЄС, Близького Сходу та Кавказу. ТОВ «Шредер» пропонує комплексні рішення освітлення – від проектування до післягарантійного обслуговування, включаючи світильники, інтелектуальні автономні та бездротові системи керування освітленням, вуличні меблі, системи спостереження, світлові індикатори та багато інших інтелектуальних функцій. Впродовж усієї історії компанія «Шредер» пропонує своїм покупцям високі стандарти якості та знаходиться на передовій інновацій.

Поет, літературознавець, редактор **БОРИС ЩАВУРСЬКИЙ** народився 3 жовтня 1963 року в с. Кип'ячка Тернопільського району. Член НСПУ (1994). У 1994 році нагороджений премією Степана Будного. Закінчивши в 1984 році філологічний факультет Тернопільського педагогічного університету (нині ТНПУ ім. В. Гнатюка) працював вчителем української мови та літератури в селах Багатківці, Трудове (нині Могільниця) Тереховлянського, Козівка Тернопільського районів. Від 1989 – асистент кафедри української літератури ТНПУ, від 1997 – редактор, згодом старший редактор видавництва «Навчальна книга – Богдан». Член літературного гурту «Західний вітер». Укладач книг «Улюблені афоризми для розуму і серця» (2006), «Улюблені вірші про кохання» (2007). Співредактор енциклопедичного довідника «Зарубіжні письменники» (т. 1 – 2005; т. 2 – 2006). Його перша книжка «Мідяки» (1992), друга збірка «Правий берег сумної ріки» – побачила світ у спільній книжці «Західний вітер» (1994), що видрукувана тернопільською «Лілеєю». Третю книгу «Мідяки. Спроба вибраного» (2000) можна вважати найбільш вагомю у Борисовому доробку. Збірка «Вірші срібні та золоті» вийшла 2003-го у «Навчальній книзі – Богдан». «Кип'ячка: біографія Вітчизни» (2015) на даний момент остання з виданих книг поета.

«Айдарівець»

ЮРКЕВИЧ АНДРІЙ

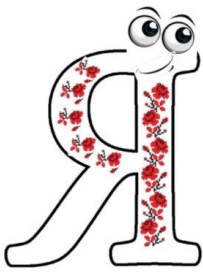
МИХАЙЛОВИЧ («Грізлі») на 33-му році життя загинув 5 вересня 2014 року в засідці проросійських бойовиків поблизу с. Весела Гора на Луганщині. Малим Андрійко відрізнявся від своїх однолітків незвичною винахідливістю і кмітливістю. Навчаючись у 13-ій Тернопільській школі, завжди був у центрі подій: брав участь у всіх можливих змаганнях, конкурсах, квестах, КВН-ах. Усім серцем

любив рідну школу, яка тепер носить його ім'я. Андрій не носив вишиванки, не прикрашав свою оселю національною символікою. Він був патріотом у серці. Його любов до України виявляли його вчинки. У пекельні дні 18–20 лютого 2014-го на Інститутській у Києві Андрій, ризикуючи своїм життям, витягав побратимів з-під снайперських куль, врятувавши не одне життя. Після

Майдану подався в добровольчий батальйон «Айдар» – по-іншому він просто не міг. Став командиром 2-го взводу 2-ї роти «Захід», брав участь у звільненні Луганщини, вів щоденник учасника війни у соціальній мережі. У листопаді 2014 року побачила світ книга спогадів про Майдан і Революцію Гідності Андрія Юркевича «Моя революція», яка дає зрозуміти, що спонукало молодих людей, не задумуючись, прямо з Майдану йти на фронт захищати Батьківщину. З 2015 року Андрій Юркевич – почесний громадянин Тернополя, відзначений орденами «За мужність», «Честь і слава» та орденом «Народний Герой України» (2016) посмертно.

Український поет і прозаїк **ВАСИЛЬ ЯРМУШ** народився 1940 року в с. Острів біля Тернополя. Творити Василь почав ще на шкільній лаві, коли навчався в Острівській, а потім у Тернопільській СШ № 8. Працював помічником машиніста, комбайнером в колгоспі. Перші публікації у районній газеті – перші творчі радості. Одночасно брав участь у сільському драмгуртку та хорі. Здавалося б, перед Василем відкрився шлях у щасливе життя, творче зростання, але доля розпорядилася інакше. Важка військова служба на крайній Півночі, переохолодження організму, боротьба за життя... Коли хвороба відступила – працював на цукровому заводі «Поділля», згодом – завідувачем клубу в родинному селі. Вступив на заочне відділення факультету журналістики Львівського держуніверситету ім. І. Франка. Підготував збірки поезій «Казка про тебе» (1972) та «Граніт і полум'я» (1977). Для дітей уклав книжечку своїх віршів «Над Серетом». До творчого доробку письменника також належить драматична поема «Соломія Крушельницька» і прозовий твір «Олесина любов». Закінчивши університет, В. Ярмуш працював позаштатним кореспондентом обласної молодіжної газети «Ровесник», там друкував свої твори та на сторінках «Вільного життя». У 1960-х роках зазнав переслідувань органів КДБ за прогресивні погляди. 21 вересня 1976 року Василь Ярмуш пішов із життя. Лише рік не дочекався до виходу збірки «Граніт і полум'я». Пішов, залишивши нам жар палкого серця, яке так любило життя, народ і отчу землю.

Наша адреса:

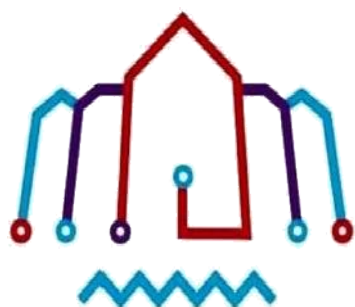
м. Тернопіль
вул. Коперника, 17

Тел.: (0352) 23 59 47
(096) 096 79 92

E-mail: chbibl@ukr.net

Сайт: odb.te.ua

[@ternoteka](https://www.facebook.com/odbteua)

МОЛОДІЖНА
СТОЛИЦЯ
УКРАЇНИ

ТЕРНОПІЛЬ

